

הלכות אישות פרק ח

א. האומר לאשה, התקדשי לי בכוס זה שליוין ונמצא שלדבש, שלדבש ונמצא שליוין, בדינר שלכסף ונמצא שלזהב, שלזהב ונמצא שלכסף, על מנת שאני כוהן ונמצא לוי, לוי ונמצא כוהן, נתין ונמצא ממזר, ממזר ונמצא נתין, בן עיר ונמצא בן כרך, בן כרך ונמצא בן עיר, על מנת שאני עשיר ונמצא עני, עני ונמצא עשיר, על מנת שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק, רחוק ונמצא קרוב, על מנת שיש לי בת או שפחה גודלת או אופה ואין לו, על מנת שאין לו ויש לו, על מנת שיש לי אשה ובנים ואין לו, על מנת שאין לו ויש לו בכל אלו והדומין להן, אינה מקדשת; וכן, היא שהטעתו.

ב. ובכלם אף על פי שאמרה בלבי הִיָּה להתקדש לו, אף על פי שהטעני ואין הדבר כמו שאמר, וכן אם אמר הוא בלבי הִיָּה לקדשה, אף על פי שהטענתי אינה מקדשת: דברים שבלב, אינם דברים.

ג. הרי את מקדשת לי, על מנת שאני בסם, ונמצא בסם וברסי, על מנת שאני בן עיר, ונמצא בן עיר ובן כרך, על מנת ששמי יוסף, ונמצא שמו יוסף ושמועון הרי זו מקדשת; אבל אם אמר לה, על מנת שאין שמי אלא יוסף, ונמצא שמו יוסף ושמועון, שאיני אלא בסם, ונמצא בסם וברסי, שאיני אלא בן עיר, ונמצא בן כרך ובן עיר אין זו מקדשת.

ד. האומר לאשה, הרי את מקדשת לי בזה, על מנת שאני יודע לקרות צריך שיקרא התורה ויתרגם אותה תרגום אנקלוס הגר; על מנת שאני קרא צריך להיות יודע לקרות תורה נביאים וכתובים, בדקדוק יפה.

ה. על מנת שאני יודע לשנות, צריך להיות יודע לקרות המשנה; על מנת שאני תנא, צריך להיות יודע לקרות המשנה וספרא וספרי ותוספתא שלרבי חיא.

ו. על מנת שאני תלמיד אין אומרין כבן עזאי וכבן זומא, אלא כל ששואלין אותו דבר אחד בתלמודו ואומרו, ואפלו בהלכות החג שמלמדין אותן ברבים מדברים הקלים סמוך לחג, כדי שיהיו כל העם בקיאים בהן.

ז. על מנת שאני חכם אין אומרין רבבי עקיבה וחבריו, אלא כל ששואלין אותו דבר חכמה בכל מקום ואומר. על מנת שאני גבור אין אומרין כאבנר בן נר וכיואב, אלא כל שחבריו מתיראים ממנו מפני גבורתו.

ח. על מנת שאני עשיר אין אומרין רבבי אלעזר בן עזריה, אלא כל שבני עירו מכבדין אותו מפני עשרו.

ט. על מנת שאני צדיק אפלו רשע גמור הרי זו מקדשת מספק, שמא הרהר בתשובה בדעתו. על מנת שהוא רשע אפלו צדיק גמור הרי זו מקדשת מספק, שמא הרהר בעבודה זרה בדעתו: שעוון עבודה זרה גדול הוא, ומשיהרהר לעבד בלבו נעשה רשע, שנאמר "פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶּם" (דברים יא, טז), וכתוב "למען תִּפְשׂ אֶת-בֵּית-יִשְׂרָאֵל, בְּלִבָּם" (יחזקאל יד, ה).

י. המקדש את האשה ואמר סבור הייתי שהיא כוהנת והרי היא לויה, לויה והרי היא כוהנת, עניה והרי היא עשירה,

עֲשִׂירָה וְהָרִי הִיא עֲנִיָּה הָרִי זֶה מְקַדְּשֶׁת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִטְעֵתוּ;
וְכֵן הִיא שְׂאֵמָרָה, סְבוּרָה הָיִיתִי שֶׁהוּא כּוֹהֵן וְהָרִי הוּא לִּי, לִּי
וְהָרִי הוּא כּוֹהֵן, עֲשִׂיר וְהָרִי הוּא עָנִי, עָנִי וְהָרִי הוּא עֲשִׂיר הָרִי
זֶה מְקַדְּשֶׁת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִטְעָה אוֹתָהּ.